

Een varken met een hoge lichaamstemperatuur is niet altijd ziek en hoeft dus niet per se behandeld te worden. Ook door een te hoge staltemperatuur en stress kan de lichaamstemperatuur oplopen. Toch is het goed om de lichaamstemperatuur in de gaten te houden.

Lichaamstemperatuur goed interpreteren

Varken met hoge temperatuur niet altijd ziek

De normale lichaamstemperatuur van een varken is 38 tot 39,4 graden Celsius. Biggen zitten aan de bovenkant, zeugen aan de onderkant van deze range. Bij een kraamzeug ligt de temperatuur wat hoger dan bij een dragende zeug en ook bij een berige zeug loopt de lichaamstemperatuur op. De hoge melkproductie speelt bij de kraamzeug een rol, maar ook de omgevingstemperatuur die vaak meer dan 21 graden is. Een omgevingstemperatuur van 18 graden Celsius is beter voor de zeug. Frits Bouwkamp, varkensspecialist bij GD, ziet zelfs liever maar 14 graden.

Bij warmte kunnen varkens hun lichaamstemperatuur minder goed op peil houden dan een mens. Een varken kan niet zweten en gaat bij oplopende temperaturen sneller ademen (een normale ademhaling is 8 tot 18 keer per minuut). Door te hijgen verdampt het varken dan water via de tong waardoor het warmte verliest. Verder gaat een varken meer drinken als de temperatuur oploopt en zoekt het een koele ligplek op. Als een varken de kans krijgt, neemt het een douche of bad. Dat heeft dan hetzelfde effect als zweten.

Effect van stress

Stress kan flink effect hebben op de lichaamstemperatuur, weet Hetty van Beers, hoofd varkensgezondheidszorg bij GD. Het is belangrijk bij de interpretatie van temperatuurgegevens daar rekening mee te houden. "Als je bijvoorbeeld voorraan in een kraamafdeling begint om de temperatuur van zogende biggen te meten, dan zal die normaal gesproken zo'n 39 graden zijn. Bij de biggen in het laatste hok kan de temperatuur dan best wel eens 41 graden zijn, door de stress die ontstaat. Dat wil dan nog niet zeggen dat ze ziek zijn. Je kunt dat eenvoudig controleren door de temperatuur in dat laatste hok een half uur later weer te meten."

De lichaamstemperatuur is dus niet altijd een signaal dat er wat aan de hand is en dat er behandeling nodig is. Toch is het volgens Kees Scheepens, dierenarts van FarmulaOne, goed om de temperatuur van bijvoorbeeld de zeugen gedurende de eerste dagen na het werpen op te nemen. Vooral een verandering is dan een duidelijk signaal dat er wat aan de hand is, de absolute hoogte van de temperatuur is wat minder belangrijk. Ook bij zogende en pas gespeende

biggen kan het verstandig zijn de temperatuur in de gaten te houden. Dat kan bijvoorbeeld door met een eenvoudige infraroodthermometer de huidtemperatuur te meten.

Metten op afstand

Een mogelijkheid om stress bij temperaturen te voorkomen, is het gebruik van een infraroodcamera. Godfried Groenland, dierenarts bij De Heus, heeft daar ervaring mee. Met de camera is de temperatuur van huis en ooghoeken te meten, zonder het hok in te stappen.

Het meten van de lichaamstemperatuur speelt volgens Groenland een belangrijke rol bij het opsporen van de oorzaak van ademhalingsziekten. Met name bij de virusziekten (griep, PRRS) is er vaak sprake van een korte hoge koortspiek. Pas daarna worden dieren zichtbaar ziek. Voor zekerheid omtrent de ziekteverwekker is het van belang om het virus te vinden. Dat kan door varkens met een koortspiek op te sporen. Groenland: "Je kunt die varkens laten bijten in katoenen windsels waarna je het slijm laat onderzoeken met een PCR-test. Dat geeft op korte termijn inzicht in de ziekteverwekkers die een rol spelen."

Met een infraroodcamera is van een afstand de temperatuur in de ooghoeken te meten. Dat geeft een goede indicatie en voorkomt stress.